

2018

Závěrečná správa

Účinnosť zavedenia REPASu pri uplatňovaní uchádzačov o zamestnanie

Závěrečná správa

**o výsledku kontroly
Účinnosť zavedenia REPASu pri uplatňovaní uchádzačov o zamestnanie**

PREDKLADÁ

Ing. Karol Mitřík, predseda
Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

VEDÚCA KONTROLNEJ AKCIE

Ing. Beata Jurkovičová

Bratislava, február 2018

OBSAH

ZOZNAM SKRATIEK A SKRÁTENÝCH POMENOVANÍ	4
ZOZNAM TABULIEK	4
ZOZNAM GRAFOV	4
ZHRNUTIE	5
1 ZAMERANIE KONTROLNEJ AKCIE	7
2 RÁMEC KONTROLNEJ AKCIE	7
3 ZISTENIA A ODPORÚČANIA	7
3.1 ANALÝZA STAVU UCHÁDZAČOV A PRIEMERNEJ MIERY NEZAMESTNANOSTI NA SLOVENSKU	7
3.2 REPAS – PRÍSPEVOK NA REKVALIFIKÁCIU.....	9
3.3 SPLNENIE CIEĽA PROJEKTU A JEHO MERATEĽNÝCH UKAZOVATEĽOV, EFEKTÍVNOSŤ A ÚČINNOSŤ REALIZÁCIE PROJEKTU REPAS.....	11
3.4 ZHRNUTIE VÝSLEDKOV KONTROLY NA VYBRANÝCH ÚRADOCH PRÁCE	12
4 REAKCIA KONTROLOVANÉHO SUBJEKTU	15
5 TÍM KONTROLÓROV	15
ZÁVER	16
KONTAKT	16

ZOZNAM SKRATIEK A SKRÁTENÝCH POMENOVANÍ

SKRATKA / SKRÁTENÉ POMENOVANIE	VÝZNAM
AOTP	Aktívne opatrenia trhu práce
BSK	Bratislavský samosprávny kraj
EÚ	Európska únia
MPSVaR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
MŠVVaŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
NP	Národný projekt
NKÚ SR	Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
NZV	Neukončené základné vzdelanie
REPAS	Príspevok na rekvalifikáciu
RK	Rekvalifikačný kurz
RP REPAS	Regionálny projekt REPAS – rekvalifikácia ako príležitosť k spolupráci uchádzačov o zamestnanie, úradov práce, sociálnych vecí a rodiny a vzdelávacích inštitúcií
SOV	Stredné odborné vzdelanie
SP	Sociálna poisťovňa
SR	Slovenská republika
SZČ	Samostatná zárobková činnosť
SZČO	Samostatne zárobkovo činná osoba
ŠR	Štátny rozpočet
UoZ	Uchádzač o zamestnanie
ÚPSVaR, ústredie	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
Úrad práce, ÚP	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
VŠV	Vysokoškolské vzdelanie 1. stupňa
VŠV 2. st.	Vysokoškolské vzdelanie 2. stupňa
VŠV 3. st.	Vysokoškolské vzdelanie 3. stupňa
VPM	Voľné pracovné miesta
VÚC	Vyšší územný celok
TP	Trh práce
Zákona o službách zamestnanosti	Zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
Zhodnotenie	Zhodnotenie účelnosti a efektívnosti požiadavky na rekvalifikáciu
ZUoZ	Znevýhodnený uchádzač o zamestnanie
ZV	Základné vzdelanie

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka č. 1: Prehľad priemerného ročného stavu UoZ, resp. ZUoZ a priemernej miery nezamestnanosti podľa krajov v rokoch 2014 až 1. polrok 2017.....	8
Tabuľka č. 2: Vývoj počtu klientov v SP, u ktorých vznikla prvá registrácia.....	8
Tabuľka č. 3: Národné projekty, v rámci ktorých bol realizovaný REPAS.....	9
Tabuľka č. 4: Prehľad o vzdelanostnej štruktúre UoZ v SR.....	10
Tabuľka č. 5: Prehľad o UoZ, ktorí boli po ukončení rekvalifikácie umiestnení na trhu práce a ktorí sú opäť v evidencii ÚP podľa krajov a vo vybraných ÚP.....	10
Tabuľka č. 6: Prehľad UoZ/ZUoZ zaradených na rekvalifikáciu REPAS a čerpanie finančných prostriedkov (SR).....	11
Tabuľka č. 7: Zameranie uskutočnených RK na vybraných ÚP.....	12
Tabuľka č. 8: Dôvody vyradenia z evidencie nezamestnaných za kontrolované obdobie.....	13
Tabuľka č. 9: Analýza údajov zo vzoriek 8 úradov práce.....	14
Tabuľka č.10: Analýza údajov zo vzoriek úradov práce	14

ZOZNAM GRAFOV

Graf č. 1: Zameranie uskutočnených RK na vybraných ÚP	13
---	----

ZHRNUTIE

Neustále sa meniace podmienky trhu práce si vyžadujú schopnosť čoraz pružnejšie reagovať na tieto priebežné zmeny. Preto ÚPSVaR spustilo koncom roka 2014 pilotný projekt REPAS – rekvalifikácia ako príležitosť na spoluprácu uchádzačov o zamestnanie, úradov práce a vzdelávacích inštitúcií. Projekt je zameraný na pružné a cielené vzdelávanie podľa požiadaviek a potrieb trhu práce a je určený pre všetkých UoZ, ktorí majú problém uplatniť sa na trhu práce a potrebujú flexibilnejšie reagovať na požiadavky trhu práce. Na základe stanovených podmienok projektu si môže UoZ zvoliť druh pracovnej činnosti, na ktorú sa chce rekvalifikovať, aj poskytovateľa rekvalifikácie, ktorý má požadovanú rekvalifikáciu zrealizovať.

V roku 2017 preveril NKÚ SR v rámci kontrolnej akcie ÚPSVaR a 8 úradov práce, ktoré sú jeho organizačný-

mi jednotkami. Tieto boli vybrané na základe prevažne najvyššieho počtu uzatvorených dohôd o poskytnutí príspevku na rekvalifikáciu v roku 2015.

Účelom kontroly bolo preveriť efektívnosť a účinnosť realizácie rekvalifikácie pre uchádzačov o zamestnanie v procese uplatnenia sa na trhu práce v období rokov 2014 až 1. polrok 2017.

Vychádzajúc z údajov MPSVaR SR bola v roku 2014 priemerná ročná miera evidovanej nezamestnanosti 12,79 %, ktorá postupne klesala (v roku 2015 bola 11,50 %, v roku 2016 bola 9,48 % a k 30. 6. 2017 bola 7,84 %). Zlepšenie situácie zamestnanosti potvrdzujú aj údaje poskytnuté zo **Sociálnej poisťovne** o zvyšujúcom sa počte klientov – poistencov, u ktorých vznikla prvá registrácia.

V tejto súvislosti NKÚ SR upozorňuje na vysoké riziko dlhodobšieho efektu znižujúcej sa evidovanej miery nezamestnanosti z dôvodu vysokého podielu počtu zamestnaných, ktorí sa zamestnali na dohodu. Z celkového počtu klientov – 326 314, u ktorých vznikla prvá registrácia v SP, bolo 205 938 klientov zamestnaných na dohodu, čo bolo viac ako 63 %. Práca na dohodu veľmi citlivo reaguje na zmenenú ekonomickú situáciu zamestnávateľa, a teda je tu riziko zrušenia pracovného miesta. Tento problém sa týka aj značnej časti absolventov REPASu.

Každoročne sa pritom zvyšoval počet voľných pracovných miest. Na trhu práce však naďalej chýbali pracovné miesta pre UoZ s nižším vzdelaním, t. j. neukončeným základným vzdelaním, základným vzdelaním, ako aj so stredným odborným vzdelaním.

Na tieto potreby trhu mal reagovať projekt REPAS, ktorý mal zabezpečiť v tomto smere cielené vzdelanie formou rekvalifikácie.

Na danú rekvalifikáciu boli poskytnuté finančné prostriedky v rámci troch národných projektov a piatich regionálnych projektov. Za kontrolované obdobie bolo zaznamenané ich čerpanie v sume viac ako 17 mil. eur.

Na splnenie účelu kontroly bolo potrebné vyhodnotiť efektívnosť a účinnosť realizácie REPAS. Pre predmetné vyhodnotenie bola vykonaná analýza UoZ, ktorí absolvovali danú rekvalifikáciu na troch úrovniach: v rámci celej SR, na 8 vybraných ÚP a na vybranej vzorke.

Efektívnosť bola vyjadrená pomerom počtu UoZ, ktorí sa zamestnali do 6 mesiacov, k počtu všetkých uchádzačov, ktorí úspešne ukončili RK.

Účinnosť bola vyjadrená pomerom počtu UoZ, ktorí boli k 30. júnu 2017 zamestnaní a boli zamestnaní aj v odbore rekvalifikačného kurzu k počtu tých, ktorí splnili podmienky poskytnutia príspevku.

Preverované projekty však obsahovali len merateľné ukazovatele, ktorými boli: počet osôb cieľovej skupiny,

zapojených do podporených projektov (v členení muži, ženy, spolu), a počet osôb vyškolených v projekte. Aj keď plnenie týchto merateľných ukazovateľov za kontrolované obdobie bolo splnené nad 100 %, zvolené merateľné ukazovatele nepostačovali na vyhodnotenie efektívnosti a účinnosti daného projektu. **NKÚ SR preto odporúča na základe uvedených skutočností stanoviť v zmluve také ukazovatele, ktorými by sa dala preukázať/vyhodnotiť účinnosť uplatnenia projektu.**

Kontrolou na vybraných úradoch práce (Bratislava, Dunajská Streda, Košice, Nitra, Prešov, Prievidza, Rimavská Sobota, Žilina) bolo zistené, že výber rekvalifikačných kurzov a ich následné schvaľovanie sa posudzovalo na úradoch práce individuálne, s ohľadom na dodržanie stanovených podmienok a s prihliadnutím na regionálny a finančný aspekt. Posudzovanie žiadostí sa v priebehu kontrolovaného obdobia trikrát menilo. **Zmeny však nepriniesli sprísnenie tohto posudzovania, naopak, stalo sa benevolentné, prakticky až do tej miery, že ÚP nemá dôvod neschváliť žiadosť.** Úrady práce v rámci celej SR, od začiatku projektu do 30. júna 2017, evidovali celkom 55 568 žiadostí o účasť na rekvalifikačnom kurze. Z tohto počtu žiadostí skutočne ukončilo RK celkom 38 009 UoZ.

Z hľadiska vzdelanostnej štruktúry najväčšie zastúpenie medzi UoZ, ktorí sa zapojili do projektu REPAS, mali uchádzači s úplným stredným odborným vzdelaním (37,63 %) a stredným odborným vzdelaním (23,28 %). UoZ s vysokoškolským vzdelaním 2. stupňa mali 16,60-percentné zastúpenie. V úrade práce Bratislava UoZ

s týmto vysokoškolským vzdelaním tvorili najpočetnejšiu skupinu nezamestnaných, ktorí ukončili REPAS, a to 50,18 %. Medzi UoZ, ktorí sa zúčastnili rekvalifikácie, boli dokonca aj UoZ s vysokoškolským vzdelaním 3. stupňa (0,45 %).

Táto skutočnosť len potvrdzuje zistenia NKÚ SR z kontrol **zameraných na uplatňovanie absolventov škôl na trhu práce, ktoré boli vykonané v predchádzajúcich obdobiach. Výsledky týchto kontrol už vtedy avizovali, že viaceré odbory štúdia nezodpovedajú potrebám pracovného trhu a absolventi týchto odborov končia ako UoZ na úradoch práce.**

Rovnaký problém predstavujú aj absolventi s úplným stredným odborným vzdelaním a stredným odborným vzdelaním, ktorí majú najväčšie zastúpenie medzi uchádzačmi, ktorí sa zapojili do projektu REPAS (v rámci celej SR je to 67,22 %).

Naopak, UoZ **so základným vzdelaním**, ktorí absolvovali rekvalifikačný kurz, majú v rámci kontrolovaných

úradov práce len minoritné zastúpenie (9,09 %). Pritom sú to práve tí UoZ, ktorí majú najmenej možností zamestnať sa a ktorí by práve **potrebovali nadobudnúť určité zručnosti na účely uplatnenia sa na trhu práce.**

Podľa **zamerania** uskutočnených RK v rámci kontrolovaných úradov práce bolo najviac kurzov v kategórii **remeslá a služby – 37,86 %**. V tejto skupine prevládali najmä opatrovateľské služby. Napríklad na ÚP Rimavská Sobota tvorili remeslá a služby takmer polovicu RK z celkového počtu pre klientov, ktorí ukončili REPAS na príslušnom ÚP (49,75 %), na ÚP Prievidza to bolo 43,03 %.

Aj z tohto pohľadu bola iná situácia na úrade práce Bratislava, kde **36-percentný podiel** tvorili kurzy pre oblasť výpočtovej techniky (z celkového počtu však takto zamerané kurzy tvorili iba 9,92 %).

Z celkového počtu UoZ, ktorí v rámci celoslovenskej pôsobnosti absolvovali REPAS (38 009 UoZ), sa do 6 mesiacov od skončenia rekvalifikácie zamestnalo 18 245 občanov, čo predstavuje 48-percentnú efektívnosť. Tento pomer bol totožný aj za skupinu vybraných kontrolovaných úradov práce. Viac ako polovica podporených klientov sa však po ukončení rekvalifikácie na trhu práce do 6 mesiacov neuplatnila.

Ako už bolo uvedené, projekt REPAS má byť zameraný na ciele vzdelávanie podľa požiadaviek a potrieb trhu. Kontrolou na vybraných úradoch práce však bolo zistené, že **požiadavky UoZ/ZUoZ na rekvalifikáciu prostredníctvom REPASu (pre niektoré voľné profesie) takmer vôbec nekorešpondovali s dopytom trhu v danom regióne.**

Na základe elektronickej evidencie, ktorú majú úrady práce k dispozícii, nebolo možné zistiť, či absolventi REPAS, ktorí sa do 6 mesiacov aj uplatnili na trhu práce, zostali po uplynutí tohto obdobia aj naďalej zamestnaní. Rovnako nebolo možné zistiť, v akej oblasti sa ten-ktorý absolvent kurzu zamestnal.

Preto bola na kontrolovaných úradoch práce vybraná vzorka, ku ktorej boli predložené spisy jednotlivých uchádzačov zaradených na rekvalifikáciu. K vybranej

vzorke boli Sociálnou poisťovňou poskytnuté informácie o ich prvom zamestnaní po skončení RK, ako aj o priebehu ďalších zamestnaní.

Vybraná vzorka reprezentovala 12,63 % z celkového počtu ukončených RK na kontrolovaných úradoch práce. Kontrolou bolo zistené, že aj keď 54,98 % UoZ bolo k 30. júnu 2017 v pracovnom pomere, **zamestnanie v odbore rekvalifikačného kurzu si našlo iba 41,81 % klientov.**

Na základe uvedeného **NKÚ SR odporúča, aby úrady práce povinne evidovali, v akom odbore sa UoZ po skončení rekvalifikačného kurzu zamestnal, resp. si založil živnosť.** Len na základe takého prehľadu bude možné vykazovať skutočnú efektívnosť a účinnosť projektu REPAS.

1 ZAMERANIE KONTROLNEJ AKCIE

V roku 2014 bola na trhu práce v SR vykazovaná pomerne vysoká miera nezamestnanosti s vysokým podielom znevýhodnených UoZ, ktorá v kontrolovanom období postupne klesala. V neustále sa meniacich podmienkach na trhu práce bola a je potrebná schopnosť pružne reagovať na zmeny na trhu práce u všetkých zúčastnených subjektov: pracovnej sily, zamestnávateľov, vzdelávacích inštitúcií a subjektov služieb zamestnanosti. Zo strany pracovnej sily ide predovšetkým o motiváciu vzdelávať sa a rozvíjať svoje znalosti a zručnosti, ale aj o ochotu rekvalifikovať sa, ak si to situácia na trhu práce vyžaduje.

Cieľom kontrolnej akcie bolo preveriť projekt REPAS z pohľadu efektívnosti a účinnosti, ktorého výstupom bolo uplatnenie sa uchádzačov o zamestnanie v praxi a zníženie nezamestnanosti tak, aby finančné prostriedky vyčlenené na túto oblasť boli využité čo najefektívnejšie. V prípade nízkej efektívnosti a účinnosti mali byť prijaté také odporúčania zo strany NKÚ SR, ktoré by viedli k zefektívneniu REPASu, a zároveň by prispeli k zníženiu počtu UoZ.

Účelom kontrolnej akcie bolo preveriť účinnosť a efektívnosť realizovanej rekvalifikácie (pre uchádzačov o zamestnanie) pri uplatnení sa na trhu práce.

Predmetom kontroly bola základná analýza stavu uchádzačov o zamestnanie a priemernej miery evidovanej nezamestnanosti na Slovensku, najmä však implementácia projektu REPAS, splnenie cieľa projektu, splnenie merateľných ukazovateľov, účinnosť a efektívnosť projektu, dodržiavanie podmienok poskytnutia a čerpania príspevku na rekvalifikáciu a analýza údajov o uchádzačoch zaradených do rekvalifikačných kurzov.

2 RÁMEC KONTROLNEJ AKCIE

Kontrola bola vykonaná na Ústredí práce, sociálnych vecí a rodiny a na 8 vybraných úradoch práce (jeho organizačných zložkách – preddavkových organizáciách). Konkrétne išlo o:

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Špitálska 8, 812 67 Bratislava, IČO: 30794536;

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov, Slovenská 3259/87, 080 28 Prešov;

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, Staničné námestie 9, 042 11 Košice;

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Prievidza, Šumperská 1, 971 01 Prievidza;

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Rimavská Sobota, Čerenciánska 18, 979 01 Rimavská Sobota;

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda, Ádorská 41, 929 01 Dunajská Streda;

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky, F. Kapisztóryho 1, 940 36 Nové Zámky;

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina, Hurbánova 16, 010 01 Žilina;

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, Vazovova 7/A, 816 16 Bratislava.

ÚP boli vybrané na základe prevažne najvyššieho počtu uzatvorených dohôd o poskytnutí príspevku na rekvalifikáciu v roku 2015.

Kontrolovaným obdobím boli roky 2014, 2015, 2016 a 1. polrok 2017.

Kontrola bola vykonaná v rozsahu, ktorý bol definovaný predmetom kontroly, najmä v oblasti zákona o službách zamestnanosti.

3 ZISTENIA A ODPORÚČANIA

3.1 ANALÝZA STAVU UCHÁDZAČOV A PRIEMERNEJ MIERY NEZAMESTNANOSTI NA SLOVENSKU

Priemerná ročná miera evidovanej nezamestnanosti aj priemerný ročný stav UoZ/ZUoZ mali v kontrolovanom (sledovanom) období klesajúcu tendenciu, avšak pomerne vysoká miera nezamestnanosti a vysoký podiel

ZUoZ na celkovom počte UoZ stále pretrváva. V roku 2014 bola priemerná ročná miera evidovanej nezamestnanosti 12,79 %, v roku 2015 bola 11,50 %, v roku 2016 bola 9,48 % a k 30. júnu 2017 bola 7,84 %.

Tabuľka 1: Prehľad priemerného ročného stavu UoZ, resp. ZUoZ a priemernej miery nezamestnanosti podľa krajov v rokoch 2014 až 1. polrok 2017

KRAJ	Priemerná ročná miera evidovanej nezamestnanosti v %				Priemerný ročný stav UoZ celkom				Priemerný počet ZUoZ celkom			
	2014	2015	2016	2017 (1.p.)	2014	2015	2016	2017 (1.p.)	2014	2015	2016	2017 (1.p.)
Bratislavský	6,2	5,85	4,90	3,86	21 854	20 853	17 838	14 746	17 715	17 330	14 061	11 182
Trnavský	8,5	7,48	5,46	3,59	27 239	24 130	18 527	13 129	23 040	20 151	14 865	10 155
Trenčiansky	10,06	8,54	6,66	4,77	33 021	28 901	22 933	17 164	28 560	24 759	18 819	13 705
Nitriansky	11,71	10,50	8,19	5,89	45 748	41 667	33 213	24 801	40 519	36 525	28 398	20 673
Žilinský	11,48	9,78	7,44	6,19	42 375	36 819	29 590	24 797	37 468	32 085	24 930	20 520
Banskobystrický	17,81	16,02	13,63	11,74	64 921	60 474	52 241	43 977	60 002	55 552	47 360	39 606
Prešovský	18,02	16,51	14,47	12,75	80 697	75 361	67 718	59 824	74 807	69 024	61 141	54 130
Košický	16,60	15,37	13,25	12,33	69 805	66 378	58 929	52 611	64 403	60 662	53 579	47 754
SLOVENSKO	12,79	11,50	9,48	7,84	385 661	354 582	300 988	251 049	346 514	316 087	263 152	217 724

Zdroj: ÚPSVaR

V rámci jednotlivých samosprávnych krajov prevládali výrazné regionálne rozdiely, ktoré ovplyvňujú diferencovanú mieru nezamestnanosti a nedostatok pracovných príležitostí. V kontrolovanom období bola najvyššia miera evidovanej nezamestnanosti v Prešovskom kraji, a to od 18,02 % v roku 2014 po 12,75 % za 1. polrok 2017. V tomto kraji bol aj najvyšší priemerný počet UoZ.

Rovnako ako v priemere za Slovensko, aj v každom z ôsmich samosprávnych krajov klesala medziročne miera nezamestnanosti i priemerný ročný stav UoZ.

Zlepšenie situácie zamestnanosti deklarujú aj údaje poskytnuté zo **Sociálnej poisťovne** o zvyšujúcom sa počte klientov – poistencov, u ktorých vznikla prvá registrácia v SP. V nasledujúcej tabuľke je uvedený počet klientov – poistencov podľa jednotlivých rokov. Nárast klientov v SP v roku 2015 v porovnaní s rokom 2014 bol najvyšší – o 17,7 %. V rámci ostatných rokov už nebol nárast taký výrazný. V roku 2016 v porovnaní s rokom 2015 bol nárast o 0,77 %; v roku 2017 v porovnaní s rokom 2016 bol nárast o 0,32%.

Tabuľka 2: Vývoj počtu klientov v SP, u ktorých vznikla prvá registrácia

Ukazovateľ	rok 2014	rok 2015	2015/2014	rok 2016	2016/2015	rok 2017	2017/2016	Spolu
zamestnanec	21 601	27 320	126,48%	31 119	113,91%	37 136	119,34%	117 176
dohodár	49 376	56 259	113,94%	53 075	94,34%	47 228	88,98%	205 938
DPO	114	59	51,75%	39	66,10%	46	117,95%	258
SZČO	579	718	124,01%	776	108,08%	869	111,98%	2 942
Spolu	71 670	84 356	117,70%	85 009	100,77%	85 279	100,32%	326 314

Zdroj: Sociálna poisťovňa – prvá registrácia

Pozn.: (SZČO= samostatne zárobkovo činná osoba, živnostník; DPO=dobrovoľný platca)

Z celkového počtu klientov 326 314, u ktorých vznikla prvá registrácia v SP, bolo 205 938 klientov zamestnaných na dohodu, čo bolo viac ako 63 %. Vysoké percento „dohodárov“ potvrdila aj kontrola na jednotlivých ÚP.

NKÚ SR hodnotí pozitívne dobrovoľné nahlasovanie voľných pracovných miest zamestnávateľmi. Zamestnávateľom totiž túto povinnosť neprikazoval žiadny predpis. Ich počet sa každoročne zvyšoval, z čoho vyplývalo, že zamestnávatelia mali snahu hľadať pra-

covníkov z radov nezamestnaných občanov. Najväčší nárast bol zaznamenaný za 1. polrok 2017 (61 995 VPM), kedy sa ich počet v porovnaní s rokom 2016 zvýšil o 26 711, t. j. o 76 %.

Štruktúra voľných pracovných miest sa však nezmenila. Na trhu práce naďalej chýbali pracovné miesta pre UoZ s nižším vzdelaním, t. j. s neukončeným základným vzdelaním, základným vzdelaním, ako aj so stredným odborným vzdelaním.

Situácia na trhu práce pre UoZ s nižším vzdelaním bola alarmujúca najmä v niektorých regiónoch, keď napr. v Banskobystrickom kraji bolo pre 3 126 UoZ s neukončeným základným vzdelaním k dispozícii len 5 pracovných miest, pre 11 796 UoZ so základným vzdelaním bolo 30 VPM. V Prešovskom kraji bolo 73 pracovných miest pre 5 751 UoZ s neukončeným základným vzdelaním, pre 16 340 UoZ so základným vzdelaním bolo k dispozícii 83 VPM. V Košickom kraji bolo pre 3 631 UoZ s neukončeným základným vzdelaním len 27 VPM a pre 16 110 UoZ so základným vzdelaním bolo k dispozícii 22 VPM.

Iná situácia bola v Bratislavskom a Trnavskom kraji, kde bola miera evidovanej nezamestnanosti najnižšia. V týchto krajoch bol **vyšší počet voľných pracovných miest, než bol počet evidovaných UoZ**. Napriek tomu boli aj v týchto krajoch UoZ nezamestnaní, čo mohlo byť spôsobené nevhodnou štruktúrou ponuky a dopytu.

V kontexte s uvedenou skutočnosťou **NKÚ SR odporúča upraviť interné normy a pokyny ústredia tak, aby sa podporili rekvalifikačné kurzy zamerané predovšetkým na voľné pracovné miesta žiadané v danom regióne. Zvlášť zohľadňovať takých UoZ, ktorí majú daný prísľub na uzatvorenie pracovného pomeru od konkrétneho zamestnávateľa, a aby úrady práce schvaľovali také RK, ktorých rekvalifikácia by bola zameraná na oblasti, pri ktorých je v danom regióne predpoklad uplatnenia sa na trhu práce.**

V tejto súvislosti samostatnú skupinu tvoria UoZ s **vysokoškolským vzdelaním 3. stupňa**, ktorých bolo k 1. polroku 2017 v rámci SR 667 a pre ktorých bolo evidovaných 1 264 VPM! Na základe štatistických údajov bol teda počet vytvorených VPM pre túto skupinu UoZ takmer dvojnásobný.

3.2 REPAS – PRÍSPEVOK NA REKVALIFIKÁCIU

ÚPSVaR spustilo koncom roka 2014 pilotný projekt REPAS – rekvalifikácia ako príležitosť na spoluprácu UoZ, úradov práce a vzdelávacích inštitúcií. Je zameraný na pružné a ciele vzdelávanie podľa požiadaviek a potrieb trhu práce, a je určený pre všetkých UoZ, ktorí majú problém uplatniť sa na trhu práce a potrebujú flexibilnejšie reagovať na požiadavky trhu práce. UoZ si môže zvoliť druh pracovnej činnosti, na ktorú sa chce rekvalifikovať, aj poskytovateľa rekvalifi-

kácie, ktorý má požadovanú rekvalifikáciu zrealizovať. Ak úrad práce predložený požiadavku schváli, uzatvorí s uchádzačom o zamestnanie dohodu o poskytnutí príspevku na rekvalifikáciu a vystaví potvrdenie, že mu príspevok na rekvalifikáciu uhradí v plnej výške. Finančné prostriedky na rekvalifikáciu REPAS boli poskytnuté v rámci troch národných projektov a piatich regionálnych projektov.

Tabuľka 3: Národné projekty, v rámci ktorých bol realizovaný REPAS

<ul style="list-style-type: none"> NP Vybrané aktívne opatrenia na trhu práce v rámci SR bez BSK v rámci Operačného programu Zamestnanosť a sociálna inklúzia. Trvanie NP bolo stanovené na obdobie od októbra 2014 do decembra 2015 a výška nenávratného finančného príspevku na aktivitu č. 2 REPAS bola stanovená v sume 7 mil. eur. Čerpanie bolo 6, 27 mil. eur, t. j. na 89,6 %.
<ul style="list-style-type: none"> NP Podpora udržania pracovných miest pre občanov so zdravotným postihnutím a zvyšovanie zamestnateľnosti uchádzačov o zamestnanie v BSK v rámci OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia s rozpočtovanou sumou 489 tis. eur. Čerpanie bolo vo výške 480,2 tis. eur, t. j. na 98,2 %.
<ul style="list-style-type: none"> NP Podpora zamestnanosti UoZ prostredníctvom vybraných AOTP, ktorý bol financovaný prostredníctvom OP Ľudské zdroje. Pre toto programové obdobie boli príspevky na REPAS rozpočtované v sume 9 mil. eur. Projekt sa realizuje.

Na splnenie účelu kontroly bolo potrebné vyhodnotiť efektívnosť a účinnosť realizácie REPAS. Pre toto vyhodnotenia bola vykonaná analýza údajov o UoZ, ktorí absolvovali REPAS, a to na troch úrovniach: za celú SR, na 8 ÚP a na vybranej vzorke.

Efektívnosť projektu REPAS bola vyjadrená pomerom UoZ, ktorí sa zamestnali do 6 mesiacov, k počtu všetkých uchádzačov, ktorí úspešne ukončili RK.

Účinnosť projektu REPAS bola vyjadrená pomerom UoZ, ktorí boli k 30. júnu 2017 zamestnaní a boli zamestnaní aj v odbore rekvalifikačného kurzu

k počtu tých, ktorí splnili podmienky poskytnutia príspevku.

V kontrolovanom období (v rámci SR) bol celkový počet 38 009 UoZ, ktorí ukončili RK (75,6 % z nich boli ZUoZ).

V rámci celej SR najväčšiu skupinu z hľadiska **vekovej štruktúry** tvorili UoZ vo veku 26 – 50 rokov (64,60 %), t. j. v najproduktívnejšom veku života. Z hľadiska **vzdelanostnej štruktúry** najväčšie zastúpenie medzi UoZ mali tí, ktorí sa zapojili do projektu REPAS s úplným stredným odborným vzdelaním (37,63 %) a stredným odborným vzdelaním (23,28 %).

Tabuľka 4: Prehľad o vzdelanostnej štruktúre UoZ v SR

UoZ podľa vzdelania	Počet dohôd uzatvorených s UoZ, ktorí ukončili RK v sled. období, na kt. bolo čerpanie	%
10 – Neukončené základné vzdelanie	364	0,96
11 – Základné vzdelanie	4 008	10,54
Stredoškolské vzdelanie spolu, z toho	25 549	67,22
12 – Nižšie stredné odborné vzdelanie	224	0,59
13 – Stredné odborné vzdelanie	8 847	23,28
14 – Úplné stredné odborné vzdelanie	14 302	37,63
15 – Úplné stredné všeobecné vzdelanie	2 176	5,72
Vysokoškolské vzdelanie spolu, z toho	8 050	21,18
16 - Vyššie odborné vzdelanie	290	0,76
17 - Vysokoškolské vzdelanie 1. stupňa	1 278	3,36
18 - Vysokoškolské vzdelanie 2. stupňa	6 311	16,60
19 - Vysokoškolské vzdelanie 3. stupňa	171	0,45
N/A – neurčené vzdelanie	38	0,10
SPOLU	38 009	100 %

Zdroj: ÚPSVaR

UoZ s vysokoškolským vzdelaním 2. stupňa bolo 16,60 %. Medzi UoZ, ktorí sa zúčastnili rekvalifikácie, boli aj UoZ s vysokoškolským vzdelaním 3. stupňa (0,45 %). **V tejto súvislosti je potrebné zaoberať sa otázkou, či sa musia títo UoZ, vzhľadom na svoje dosiahnuté vzdelanie, rekvalifikovať, aby sa uplatnili na trhu práce. Táto skutočnosť potvrdzuje zistenia NKÚ SR, z kontrol zameraných na uplatňovanie absolventov škôl na trhu práce, ktoré boli vykonané**

v predchádzajúcich obdobiach. Výsledky týchto kontrol už vtedy upozorňovali na fakt, že niektorí VŠ absolventi viacerých odborov nemajú uplatnenie na trhu práce a končia ako UoZ na úradoch práce.

Kontrola NKÚ SR analyzovala údaje o UoZ, ktorí boli po ukončení RK umiestnení na trhu práce a ktorí sa opäť vrátili do evidencie úradov práce.

Tabuľka 5: Prehľad o UoZ, ktorí sú opäť v evidencii úradu práce podľa krajov a vo vybraných úradoch práce

Správne územie	obdobie ukončenia obsadenia			
	2014	2015	2016	1.p. 2017
Bratislavský kraj	0	66	53	21
Trnavský kraj	1	65	33	19
Trenčiansky kraj	0	58	54	24
Nitriansky kraj	0	111	100	26
Žilinský kraj	0	95	78	23
Banskobystrický kraj	0	262	104	47
Prešovský kraj	0	212	157	59
Košický kraj	0	186	150	41
SLOVENSKO spolu	1	1 055	729	260
z toho vybrané úrady práce				
ÚP Bratislava	0	25	27	10
ÚP Dunajská Streda	0	29	6	2
ÚP Prievidza	0	28	19	7
ÚP Nitra	0	18	23	8
ÚP Žilina	0	21	12	4
ÚP Rimavská Sobota	0	72	21	12
ÚP Prešov	0	49	17	11
ÚP Košice	0	38	42	18
Spolu vybrané úrady práce	0	280	167	72

Zdroj: ÚPSVaR

Najväčší návrat do evidencie úradu práce po ukončení rekvalifikácie bol v roku 2015 v celkovom počte 1 055 osôb, z toho za vybrané úrady práce to bolo v počte 280 osôb. V rámci krajov bol najväčší návrat do evidencie úradu práce v Banskobystrickom kraji v počte 262 osôb. Na vybraných úradoch práce bol zaznamenaný najväčší počet opätovnej evidencie na ÚP Rimavská Sobota v počte 72 osôb a ÚP Prešov 49

osôb. V ďalšom období mal tento trend klesajúcu tendenciu. **Na účely preukázania efektívnosti a účinnosti vynaloženia verejných prostriedkov na projekt REPAS, NKÚ SR odporučilo kontrolovanému subjektu vyhodnocovať v nadväznosti na absolvovanie RK percento UoZ, ktorí sa opätovne vrátia do evidencie.**

3.3 SPLNENIE CIEĽA PROJEKTU A JEHO MERATEĽNÝCH UKAZOVATEĽOV, EFEKTÍVNOSŤ A ÚČINNOSŤ REALIZÁCIE PROJEKTU REPAS

Projekty preverené kontrolou obsahovali len kvantitatívne merateľné ukazovatele, ako je počet osôb cieľovej skupiny zapojených do podporených projektov (v členení muži, ženy, spolu) a počet osôb vyškolených v projekte. Aj keď plnenie tohto merateľného ukazovateľa za kontrolované obdobie bolo splnené nad 100 %, stanovené merateľné ukazovatele nepostačovali na vyhodnotenie efektívnosti a účinnosti daného projektu. **NKÚ SR odporúča na základe uvedených skutočností stanoviť v zmluve také**

ukazovatele, ktorými by sa dala preukázať (vyhodnotiť) účinnosť uplatnenia projektu: napr. počet osôb, ktoré sa na základe RK zamestnali do 6 mesiacov; počet osôb, ktoré zotrvali v pracovnom pomere; prípadne aby percento návratu do evidencie nepresiahlo určitú hranicu. **Okrem toho NKÚ SR odporúča vyhodnocovať v monitorovacích správach poskytovanie príspevku na rekvalifikáciu samostatne (nie spolu s príspevkom na vybrané AOTP).**

Tabuľka 6: Prehľad UoZ/ZUoZ zaradených na rekvalifikáciu REPAS a čerpanie finančných prostriedkov (SR)

Ukazovateľ	2014	2015	2016	1.p. 2017	SPOLU
Počet prijatých požiadaviek na REPAS	513	22 020	22 398	10 637	55 568
z toho požiadavky znevýhodnených UoZ	278	13 424	11 404	5 649	30 755
Počet klientov, ktorí ukončili RK, na kt. bolo čerpanie	40	15 911	14 430	7 628	38 009
z toho znevýhodnení UoZ	33	12 279	10 871	5 547	28 730
Žiadaný príspevok z prijatých požiadaviek na REPAS (v eur)	373 079	9 728 423	12 368 531	6 167 234	28 637 267
Dohodnutý príspevok z podpísaných dohôd (v eur)	69 173	7 834 129	8 683 389	4 559 333	21 146 024
Počet dohôd uzatvorených s UoZ, ktorí ukončili RK, na ktoré bolo čerpanie	40	15 911	14 430	7 628	38 009
Čerpaný príspevok na dohody (v eur)	6 051	6 797 546	6 745 980	4 327 235	17 876 812
Počet UoZ umiestnených na trhu práce do 6 mesiacov od ukončenia REPAS	30	7 726	7 104	3 385	18 245
Z toho znevýhodnení UoZ	24	5 492	4 814	2 221	12 551
Počet UoZ, ktorí rok po ukončení RK boli v evidencii	4	3 279	2 062	-	5 345
Podiel UoZ umiest. na TP do 6 mes. na celkovom počte UoZ	75,00 %	48,56 %	49,23 %	44,38 %	48,00 %
Podiel ZUoZ umiest. na TP do 6 mes. na celkovom počte ZUoZ	72,73 %	44,73 %	44,28 %	40,04 %	43,69 %

Zdroj: ÚPSVaR

Z celkového počtu 38 009 UoZ, ktorí ukončili rekvalifikáciu, sa do 6 mesiacov umiestnilo 18 245 UoZ, čo je 48 %, (ZUoZ 43,69 %). Na druhej strane počet UoZ, ktorí ukončili rekvalifikačný kurz v rámci projektu REPAS a do jedného roka boli stále v evidencii úradu práce, bolo 5 345, čo je 14 %. Títo UoZ boli podporení bezvýsledne, preto-

že z poskytnutých finančných prostriedkov nebol v tomto pomere dosiahnutý predpokladaný efekt. Príspevok na dohody bol čerpaný v kontrolovanom období v celkovej sume 17,88 mil. eur, čo predstavuje 84,5 % z dohodnutého príspevku.

3.4 ZHRNUTIE VÝSLEDKOV KONTROLY NA VYBRANÝCH ÚRADOCH PRÁCE

Na vybraných kontrolovaných **úradoch práce**: Bratislava, Dunajská Streda, Košice, Nitra, Prešov, Prievidza, Rimavská Sobota, Žilina bola vykonaná analýza UoZ podľa ich veku a dosiahnutého vzdelania, podľa typu kurzu, podľa dátumu vyradenia z evidencie úradu práce, podľa dôvodov vyradenia z evidencie, aj podľa ceny RK. Zároveň bola hodnotená úspešnosť UoZ podľa toho, ktorí sa zamestnali na základe absolvovania kurzu do 6 mesiacov, ktorí boli zamestnaní k 30. júnu 2017, ktorí sa zamestnali v odbore RK, ktorí si otvorili živnosť a ktorí sa postupne zamestnali v zahraničí. Kontrolou bolo preverené, či bol projekt, ako celok, zameraný na možnosti zamestnania sa UoZ, ktorí ukončili RK, v jednotlivých regiónoch podľa záujmu zamestnávateľov.

Výber RK a ich následné schvaľovanie sa posudzovalo na úradoch práce individuálne, s ohľadom na dodržanie stanovených podmienok a s prihliadnutím na regionálny a finančný aspekt. Posudzovanie žiadostí sa v priebehu kontrolovaného obdobia trikrát menilo. Zmeny však neprišli sprísnenie tohto posudzovania, ale, naopak, stalo sa benevolentné prakticky až do tej miery, že ÚP nemajú dôvod neschváliť žiadosť.

Vzhľadom na to, že projekty sú financované z verejných prostriedkov, je potrebné uskutočňovať výber UoZ na RK tak, aby sa dôsledne posúdilo, pri výbere RK, ich ukončené vzdelanie podľa zamerania. NKÚ SR odporúča kontrolovanému subjektu pristúpiť

k pôvodnému hodnoteniu (platné v období do 30. apríla 2017) tak, aby bolo posudzovanie UoZ pri výbere kurzov sprísnené, a zároveň sa k nim pristupovalo individuálne (napr. neodsúhlasovať novým absolventom stredných a vysokých škôl základy v oblasti informatiky, jazykových kurzov, manažmentu a pod.). Pri výbere RK dať vyššie bodové ohodnotenie znevýhodneným UoZ, hlavne rizikovým skupinám: UoZ nad 50 rokov, dlhodobo nezamestnaným a UoZ s nižším vzdelaním. V rámci projektu REPAS bolo z UoZ vyškolených až 21,18 % (v rámci celej SR) absolventov VŠ (1., 2. a 3. stupeň VŠ). **NKÚ SR odporúča zapracovať ich do interných noriem ústredia ako sprísnené hodnotenie smerujúce k naplneniu podstaty a zmyslu projektu.**

Kontrolou bolo zistené, že vybrané úrady práce od začiatku projektu do 30. júna 2017 evidovali celkom 16 518 žiadostí o účasť na RK, čo je viac než polovica z celkového počtu UoZ v rámci Slovenska. Z tohto počtu žiadostí bolo skutočne ukončených 10 530 RK, na ktoré sa vyčerpalo celkom 5,14 mi. eur. Z celkového počtu UoZ bolo 75,93 % ZUoZ (najmä tých, ktorí najmenej 12 kalendárnych mesiacov pred zaradením do evidencie nemali pravidelne platené zamestnanie) a dlhodobo nezamestnaných občanov. Niektorí ZUoZ mali súčasne aj niekoľko znevýhodnení.

V rámci analýzy boli realizované RK rozdelené do šiestich hlavných kategórií: jazykové kurzy, administratíva, počítačové kurzy, manažment, odborné kurzy a služby/remeslá.

Tabuľka 7: Zameranie uskutočnených RK na vybraných ÚP

Úrad práce	Počet klientov, ktorí ukončili REPAS	Cudzí jazyk	%	Administratíva	%	PC-VT	%	Manažment	%	Odborné kurzy	%	Remeslá/služby	%
Bratislava	1 381	48	3,48%	189	13,69%	484	35,05%	167	12,09%	179	12,96%	314	22,74%
Dun. Streda	763	128	16,78%	45	5,90%	33	4,33%	15	1,97%	221	28,96%	321	42,07%
Košice	2 330	163	7,00%	430	18,45%	254	10,90%	86	3,69%	491	21,07%	906	38,88%
Nitra	1 064	111	10,43%	163	15,32%	82	7,71%	48	4,51%	264	24,81%	396	37,22%
Prešov	1 578	43	2,72%	228	14,45%	40	2,53%	108	6,84%	580	36,76%	579	36,69%
Prievidza	1 227	188	15,32%	135	11,00%	47	3,83%	43	3,50%	286	23,31%	528	43,03%
Rim. Sobota	1 192	100	8,39%	69	5,79%	14	1,17%	10	0,84%	406	34,06%	593	49,75%
Žilina	995	82	8,24%	208	20,90%	91	9,15%	12	1,21%	252	25,33%	350	35,18%
Spolu	10 530	863	8,20%	1 467	13,93%	1 045	9,92%	489	4,64%	2 679	25,44%	3 987,00	37,86%

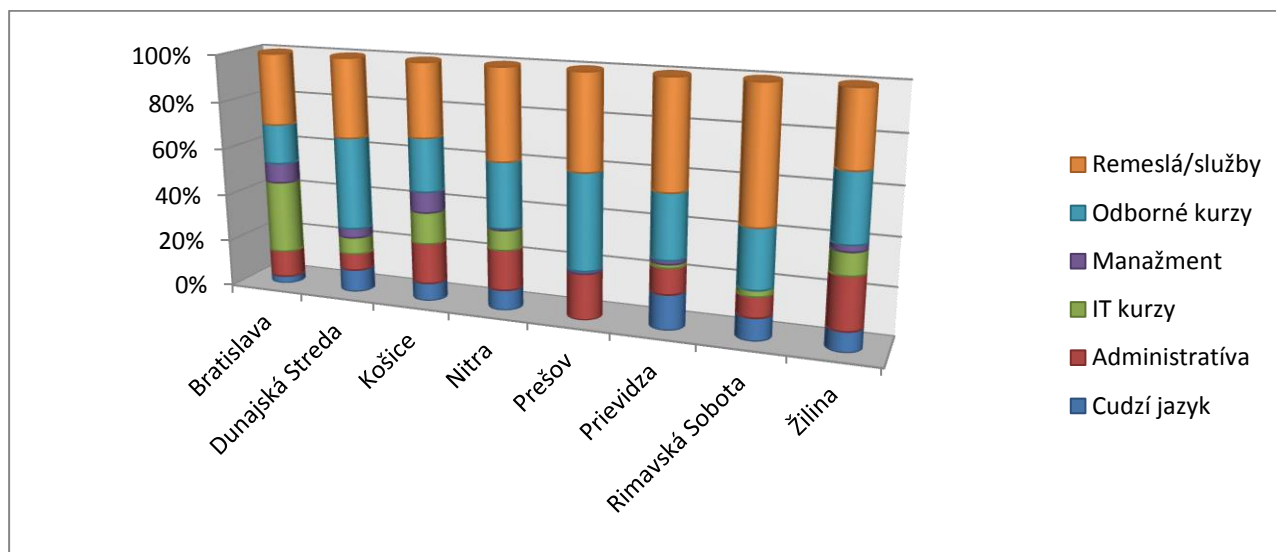
Zdroj: ÚPSVaR

Podľa zamerania zrealizovaných RK boli obsadené najmä RK v kategórií **remeslá a služby – 37,86 %**. V tejto skupine prevládali najmä opatrovateľské služby. Na ÚP Rimavská Sobota tvorili remeslá a služby takmer polovicu (49,75 %), na ÚP Prievidza 43,03 % RK.

V kategórii odborné kurzy, ktoré absolvovalo 2 679 osôb

(25,44 %), bolo najviac RK realizovaných ÚP Prešov (36,76 %); išlo prevažne o kurzy, ktoré súvisia s profesiou vodiča. Obdobne to bolo na ÚP Rimavská Sobota (34,06 %); tu boli odborné kurzy zamerané hlavne na vodičské oprávnenia rôzneho druhu, obsluhu motorových vozíkov, obsluhu stavebných a poľnohospodárskych strojov, výkon strážnej služby, vzdelávanie elektrotechnikov.

Graf č. 1: Zameranie uskutočnených RK na vybraných ÚP

Zdroj: ÚPSVaR

Kurzy v oblasti výpočtovej techniky (aj keď tvorili iba 9,92 % z celkového počtu) prevládali na ÚP Bratislava, kde bol ich podiel takmer 36 %. Nasledujúca tabuľka dokumentuje dôvody vyradenia z evidencie podľa jednotlivých ÚP.

Tabuľka 8: Dôvody vyradenia z evidencie nezamestnaných za kontrolované obdobie

Úrad práce	Počet klientov, ktorí ukončili REPAS	Vznik PP (počet)	%	SZČ (počet)	%	Odchod do cudziny (počet)	%	Ostali v evidencii (počet)	%	Ostatné (počet)	%
Bratislava	1 381	811	58,73%	125	9,05%	66	4,78%	212	15,35%	167	12,09%
Dun. Streda	763	473	61,99%	42	5,50%	33	4,33%	56	7,34%	159	20,84%
Košice	2 330	1 263	54,21%	165	7,08%	119	5,11%	536	23,00%	247	10,60%
Nitra	1 064	634	59,59%	107	10,06%	58	5,45%	71	6,67%	194	18,23%
Prešov*	1 578	882	55,89%	196	12,42%	94	5,96%	233	14,77%	173	10,96%
Prievidza*	1 188	699	58,84%	103	8,67%	103	8,67%	143	12,04%	140	11,78%
Rim. Sobota	1 192	584	48,99%	37	3,10%	156	13,09%	130	10,91%	285	23,91%
Žilina	995	303	30,45%	96	9,65%	63	6,33%	155	15,58%	378	37,99%
Spolu	10 491	5 649	53,85%	871	8,30%	692	6,60%	1 536	14,64%	1 743	16,61%

Zdroj: ÚPSVaR

*Údaj predstavuje skutočný počet osôb (je očistený o duplicitu pri absolvovaní dvoch a viac RK)

Za kontrolované obdobie bolo z celkového počtu klientov, ktorí ukončili REPAS, 85,36 % vyradených z evidencie a 14,64 % UoZ zostalo v evidencii nezamestnaných na úradoch práce. Z celkového počtu UoZ vyradených z evidencie, bolo 63,08 % vyradených z dôvodu vzniku pracovného pomeru, 9,73 % z dôvodu vzniku živnosti a 7,73 % z dôvodu odchodu do cudziny. **Na základe uvedeného možno konštatovať, že len prvé dve skupiny klientov RK (72,81 %) sa zamestnalo alebo si otvorilo živnosť. Nebolo však preukázané, či sa uplatnili v odbore absolvovaného kurzu. Úrady práce vo svojej databáze takéto údaje nesledujú, z čoho vyplynulo ďalšie odporúčanie NKÚ SR.**

Z analýzy klientov podľa vzdelania na vybraných úradoch práce vyplynulo, že viac ako 63 % UoZ, ktorí ukonči-

li RK, malo stredoškolské vzdelanie. V rámci celej SR bol tento údaj 67,22 %. Výnimkou bol ÚPSVaR Bratislava, kde najpočetnejšiu skupinu klientov, ktorí ukončili REPAS, tvorili UoZ s ukončeným vysokoškolským vzdelaním (50,18 %). Najmenej početná bola skupina klientov so základným vzdelaním (9,09 %). **Z analýzy cien** absolvovaných kurzov za kontrolované obdobie na vybraných úradoch práce vyplynulo, že najviac obsadzované a uhradené RK boli v cene 201 až 500 eur (44,06 %). RK v cene 501 eur až 1000 eur bolo 38,27 % z celkového počtu. Cena kurzu do 200 eur bola využitá v 12,33 %, a nad 1 000 eur v 5,34 %.

Kontrolou vybraných úradov práce bolo zistené, že požiadavky UoZ/UoZ na rekvalifikáciu prostredníctvom REPASu (pre niektoré voľné profesie) takmer vôbec neko- rešpondovali s dopytom trhu práce.

V prvej časti bola hodnotená efektívnosť celkom v rámci SR, ktorá bola 48 %. Na vybraných 8 úradoch práce dosiahla efektívnosť 48,83 %, čo zodpovedá priemeru za SR. Z uvedeného vyplýva, že viac ako polovica podporených klientov (51,17 %) na vybraných úradoch práce sa neuplatnila na TP do 6 mesiacov po ukončení rekvalifikácie. Z poskytnutej databázy však nebolo možné zistiť, či UoZ/ZUoZ boli k 30. júnu 2017 zamestnaní. Kontrolované subjekty vo svojej databáze neevidovali odbor, v ktorom sa UoZ zamestnali po ukončení RK. **NKÚ SR pre zvýšenie účinnosti REPAS odporučil, aby bolo v databáze úradov práce povinne evidované, v akom odbore sa UoZ po ukončení RK a po vyradení**

z evidencie zamestnal, resp. v akom odbore si založil živnosť. Na ÚP bola testovaná reprezentatívna vzorka v počte 1 318 dohôd o poskytnutí príspevku na rekvalifikáciu, čo bolo 12,63 % z celkového počtu žiadostí. V priebehu kontrolnej akcie SP poskytla kontrolným skupinám NKÚ SR k vybranej vzorke UoZ informácie o ich prvom zamestnaní po skončení RK a o priebehu ďalších zamestnaní. Zároveň boli od úradov práce vyžiadané spisy jednotlivých uchádzačov zaradených na rekvalifikáciu na účely zistenia, či sa umiestnili v odbore RK. Databáza uvedené informácie neobsahovala, preto sa účinnosť daného projektu dala posúdiť len prostredníctvom vybranej vzorky.

Tabuľka 9: Analýza údajov o UoZ/ZUoZ, ktorí absolvovali RK zo vzoriek 8 úradov práce

Subjekt	UoZ, ktorí absolvovali RK	ZUoZ, ktorí absolvovali RK	UoZ umiestnení na TP do 6 mes.	ZUoZ umiestnení na TP do 6 mes.	UoZ ktorí zotrvali v PP k 30.6.2017	ZUoZ ktorí zotrvali v PP k 30.6.2017	UoZ ktorí zotrvali v PP k 30.6.2017/ UoZ ktorí absolvovali RK	ZUoZ ktorí zotrvali v PP k 30.6.2017/ ZUoZ ktorí absolvovali RK	UoZ umiestnení na TP do 6 mes./ UoZ ktorí absolvovali RK	ZUoZ umiestnení na TP do 6 mes./ ZUoZ ktorí absolvovali RK
	stĺ.1	stĺ.2	stĺ.3	stĺ.4	stĺ.5	stĺ.6	stĺ. 5/ stĺ. 1	stĺ. 6/ stĺ. 2	stĺ. 3/ stĺ. 1	stĺ. 4/ stĺ. 2
Bratislava	203	148	115	80	115	79	56,65%	53,38%	56,65%	54,05%
Dun. Streda	126	90	82	53	87	59	69,05%	65,56%	65,08%	58,89%
Košice	240	185	143	103	164	121	68,33%	65,41%	59,58%	55,68%
Nitra	142	95	88	55	73	47	51,41%	49,47%	61,97%	57,89%
Prešov	173	139	103	79	79	64	45,66%	46,04%	59,54%	56,83%
Prievidza	122	93	60	39	53	36	43,44%	38,71%	49,18%	41,94%
Rim. Sobota	118	98	54	35	49	39	41,53%	39,80%	45,76%	35,71%
Žilina	194	143	85	55	105	66	53,95%	46,15%	43,81%	38,46%
Celkom	1 318	991	730	499	725	511	54,98%	51,56%	55,39%	50,35%

Zdroj: príslušné ÚP

Z poskytnutej vzorky za obdobie 2015 až jún 2017 vyplynulo, že 44,61 % vybraných podporených klientov sa neuplatnilo na TP do 6 mesiacov po ukončení rekvalifikácie.

Účinnosť opatrenia REPAS, t. j. percento podporených klientov, ktorí boli zamestnaní po absolvovaní rekvalifikácie k 30. júnu 2017, bola (relatívne vyjadrené) 54,98 %.

Zamestnanie v odbore si našlo 41,81 % UoZ. Po absolvovaní RK v evidencii naďalej ostalo 16,16 % UoZ, teda (vyjadrené lineárne) boli podporení bezvýsledne.

Tabuľka 10: Analýza údajov o UoZ/ZUoZ, ktorí absolvovali RK zo vzoriek 8 úradov práce

Subjekt	φ čerpaný príspevok na rekvalifikáciu	UoZ, ktorí absolvovali rekvalifikáciu (vzorka)	absolventi RK, ktorí sa zamestnali v zahraničí	absolventi RK, ktorí si otvorili živnosť	absolventi RK, ktorí sa zamestnali v odbore RK	naďalej evidovaní účastníci RK k 30.6.2017	absolventi RK, ktorí sa zamestnali v zahraničí/ UoZ, ktorí absolvovali RK	absolventi RK, ktorí si otvorili živnosť/ UoZ, ktorí absolvovali RK	absolventi RK, ktorí sa zamestnali v odbore RK/ UoZ, ktorí absolvovali RK	naďalej evidovaní účastníci RK k 30.6.2017 /UoZ, ktorí absolvovali RK
Bratislava	472,54	203	11	20	81	24	5,42%	9,85%	39,90%	11,82%
Dunajská Streda	431,60	126	4	10	60	6	3,17%	7,94%	47,62%	4,76%
Košice	555,83	240	7	11	129	48	2,92%	4,58%	53,75%	20,00%
Nitra	452,79	142	8	9	69	4	5,63%	6,34%	48,59%	2,82%
Prešov	473,85	173	8	15	70	29	4,62%	8,67%	40,46%	16,76%
Prievidza	510,38	122	13	10	68	21	10,66%	8,20%	55,74%	17,21%
Rimavská Sobota	405,89	118	26	3	24	29	22,03%	2,54%	20,34%	24,58%
Žilina	602,43	194	14	13	50	52	7,22%	6,70%	25,77%	26,80%
Celkom		1 318	91	91	551	213	6,90%	6,90%	41,81%	16,16%

Zdroj: príslušné ÚP

K 30. júnu 2017 bolo v pracovnom pomere 725 UoZ, čo predstavuje 54,98 %. Vychádzajúc z jednotlivých spisov bolo zistené, že zamestnanie v odbore si však našlo iba 41,81 % klientov.

Zhrnutím všetkých výsledkov (na úrovni SR, 8 vybraných ÚP a vzorky) bola efektívnosť projektu REPAS na úrovni zhruba 50 %. Keďže databáza ústredia neobsahovala údaje potrebné na vyhodnotenie jeho účinnosti, nebolo možné jednoznačne predmetnú kategóriu určiť. Táto bola vyhodnotená iba na vybranej vzorke.

Postup NKÚ SR

- Záznam o výsledku kontroly bol na účely oboznámenia sa s jeho obsahom predložený kontrolovanému subjektu.
- Záverečná správa z kontrolnej akcie bude zaslaná NR SR, predsedovi Výboru pre financie a rozpočet, predsedovi Výboru pre sociálne veci, ako aj ministrom práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

ODPORÚČANIA

Na základe výsledkov kontroly NKÚ SR odporúča Ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny:

1. Stanoviť v zmluve o poskytnutí NFP také ukazovatele, ktorými by sa dala preukázať (vyhodnotiť) účinnosť uplatnenia projektu; napr. počet osôb, ktoré sa na základe RK zamestnali do 6 mesiacov, počet osôb, ktoré zotrvali v pracovnom pomere, prípadne, aby percento návratu do evidencie nepresiahlo určitú hranicu.
2. Vyhodnocovať v monitorovacích správach poskytovanie príspevku na rekvalifikáciu samostatne (nie spolu s príspevkom na vybrané AOTP).
3. Vzhľadom na to, že projekty sú financované z verejných prostriedkov, je potrebné uskutočňovať výber UoZ na RK tak, aby sa dôsledne posúdilo pri výbere RK ich ukončené vzdelanie podľa zamerania.
4. Pri poskytnutí RK zapracovať do interných noriem ústredia sprísnené hodnotenie smerujúce k naplneniu podstaty a zmyslu projektu.
5. Upraviť interné normy a pokyny ústredia tak, aby sa podporili rekvalifikačné kurzy zamerané predovšetkým na voľné pracovné miesta, ponúkané v danom regióne. Uprednostňovať takých UoZ, ktorí majú daný prísľub na uzatvorenie pracovného pomeru od konkrétneho zamestnávateľa, a aby úrady práce schvaľovali také RK, ktorých rekvalifikácia by bola zameraná na oblasti, pri ktorých je v danom regióne predpoklad uplatnenia sa na trhu práce.
6. V databáze ÚP povinne evidovať, v akom odbore sa UoZ po ukončení RK – po vyradení z evidencie zamestnal, resp. v akom odbore si založil živnosť.
7. Sledovať a vyhodnocovať v nadväznosti na absolvovanie RK percento UoZ, ktorí sa opätovne vrátia do evidencie.

4 REAKCIA KONTROLOVANÉHO SUBJEKTU

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny a jeho organizačné zložky – ÚP preverované v rámci kontrolnej akcie, poskytovali kontrolórom NKÚ SR potrebnú súčinnosť, nebolo zaznamenané marenie výkonu kontroly. Z kontrolnej akcie bol odovzdaný záznam o výsledku kontroly Ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny. V liste

o predložení záznamu o výsledku kontroly bol na základe odporúčaní, navrhnutých NKÚ SR, stanovený termín na predloženie písomného stanoviska k odporúčaniam, ktoré boli na pracovnom stretnutí prerokované so štatutárom Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny. NKÚ SR vykoná monitoring realizácie odporúčaní.

5 TÍM KONTROLÓROV

Kontrolu v rámci tejto kontrolnej akcie vykonalo spolu 18 kontrolórov zo siedmich expozítúr NKÚ SR (v Banskej Bystrici, Košiciach, Nitre, Prešove, Trnave, Trenčíne a

Žiline) a zo sekcie kontroly. Všetci kontrolóri mali viacročnú skúsenosť s vykonávaním kontrolnej činnosti a preukazujú komunikačné a odborné zručnosti.

ZÁVER

Kontrolou na Ústredí práce, sociálnych vecí a rodiny, aj v jeho vybraných organizačných jednotkách (ÚP), bolo zistené, že projekty a ani následne uzatvorené zmluvy neobsahovali také ukazovatele, ktoré by potvrdzovali zabezpečenie dlhodobej udržateľnosti jednoznačným meraním efektívnosti a účinnosti vynaložených finančných

prostriedkov na realizáciu rekvalifikácie a na tomto základe v konečnom dôsledku zníženie celkovej nezamestnanosti. Na základe týchto skutočností, NKÚ SR predložil Ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny vyššie uvedené odporúčania.

KONTAKT

Najvyšší kontrolný úrad SR
Priemyselná 2
824 73 Bratislava

☎ +421 2 5011 4451 ✉ info@nku.gov.sk

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
Špitálska 8
812 67 Bratislava

☎ +421 2 2045 5916 ✉ kancelariagr@upsvr.gov.sk